

عزاداری محرم سیره و سنت ائمه معصومین (ع) بوده است

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت: امام رضا (ع) فرموده‌اند وقتی هلال ماه محرم پیدا می‌شد آثار غم و اندوه در چهره پدرم نمایان بود ...

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی گفت: امام رضا (ع) فرموده‌اند وقتی هلال ماه محرم پیدا می‌شد آثار غم و اندوه در چهره پدرم نمایان بود و هر قدر روزها می‌گذشت آثار غم زیاد می‌شد و در عاشورا به اوج می‌رسید و این وضعیت ناشی از اهتمام ائمه (ع) به بحث عزاداری است.

حمیدرضا مطهریه گزارش یکنا، حجت‌الاسلام و المسلمین حمیدرضا مطهری، عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۴ مردادماه در نشست علمی «سوگواری اهل بیت (ع) بر امام حسین (ع)» که از سوی دفتر تبلیغات اسلامی حوزه قم برگزار شد، گفت: آنچه مشخص است، این است که ما اهل بیت (ع) را در همه موارد الگوی خود می‌دانیم و در سوگواری بر امام حسین (ع) هم برای ما الگو هستند. یکی از مسائلی که اهل بیت (ع) در تمام شرایط بر آن تأکید داشتند، زنده نگهداشتن یاد و نام امام حسین (ع) و قیام ایشان بوده است و آنچه تاکنون به دست ما رسیده، مدیون و مرهون تلاش ائمه (ع) است.

وی افزود: با وجود شرایط متفاوت ائمه (ع) و حتی در سخت‌ترین شرایط سیاسی، یاد و نام امام حسین (ع) مدنظر ایشان بوده است و به مردم هم توصیه داشتند که آن را زنده نگه دارند. اخبار و روایات فراوانی از پیامبر (ص) و امیرالمؤمنین (ع) داریم که بر امام حسین (ع) گریه می‌کردند و در اخبار مختلف از عاشورا و شهادت دردناک امام خیر داده‌اند و حتی از امام مجتبی (ع) هم اخباری در این زمینه وجود دارد.

حجت‌الاسلام مطهری با اشاره به تلاش ائمه (ع) بعد از دوران عاشورا برای زنده نگذاشتن این ماجرا، تصریح کرد: نخستین مورد سوگواری اهل بیت (ع) در صحرای کربلا رخ داد؛ حضرت زینب (س) و امام سجاد (ع) شروع به سوگواری کردند و بعد هم در کوفه و مجلس ابن زیاد این اتفاق رخ داد و مهم‌تر از آن اتفاقی بود که در شام با روشننگری حضرت زینب (س) و امام سجاد (ع) رخ داد. وقتی سر مقدس امام حسین (ع) جلوی یزید بود، حضرت زینب (س) او را یابن الطلقاء خطاب و او را تحقیر کرد و بعد هم سخنان امام سجاد (ع) باعث تغییر شرایط و یزید مجبور شد این زیاد را عامل اصلی شهادت بداند و خودش را تا حدودی تبرئه کند.

استاد تاریخ اسلام بیان کرد: با روشننگری صورت گرفته مردم شام که در ابتدا علیه اهل بیت (ع) هلله و شادی می‌کردند، رویکردشان عوض شد و فهمیدند یزید فرزند رسول الله را شهید کرده است و جلسات سوگواری برای امام حسین (ع) برپا شد و حضرت سجاد (ع) در بازگشت به مدینه هم آنقدر به بهانه‌های مختلف می‌گریستند که به عنوان یکی از بکائین مطرح شدند.

وی ادامه داد: علت معروف شدن ایشان گریه‌هایی بود که برای امام حسین (ع) و ماجرای عاشورا کردند و تا جایی گریه کردند که برخی اعتراض کردند. ایشان در پاسخ فرمودند حضرت یعقوب وقتی یکی از فرزندان از نظر او مدتی غیب شد و او خبر داشت که نمرده است، آنقدر گریست که چشمش کور شد ولی من چگونه گریه نکنم که در برابر چشمانم، پدر و برادرانم و همه نزدیکان مرا کشتند.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی با بیان اینکه بعد از امام سجاد (ع) هم این وضع به صورت دیگری تداوم یافت، اظهار کرد: امام باقر (ع) و بعد امام صادق (ع) هم سوگواری را ادامه دادند؛ شاعری نزد امام صادق (ع) آمد و شعری را در رثای امام حسین (ع) گفت و امام صادق (ع) دستور دادند تا خانواده هم به این مجلس بیایند یعنی روضه خانگی از دوره امام صادق (ع) و حتی قبل از آن وجود داشت و اینگونه به این مسئله اهتمام داشتند.

جرایی عزاداری در دهه اول محرم

وی اضافه کرد: امام رضا (ع) فرموده‌اند وقتی هلال ماه محرم پیدا می‌شد آثار غم و اندوه در چهره پدرم نمایان بود یعنی بعد از امام صادق (ع) شاهدیم که چگونه امام کاظم (ع) هم به ترویج عزاداری کوشیدند. هر قدر روزها می‌گذشت آثار غم زیاد می‌شد و در عاشورا به اوج می‌رسید و این وضعیت ناشی از اهتمام ائمه (ع) به بحث عزاداری است و نشان می‌دهد که عزاداری در دهه اول محرم و قبل از روز عاشورا هم موضوعیت دارد.

مطهری بیان کرد: در دوره امام رضا (ع) هم وضعیت مقداری بهتر شد آن هم از این جهت که امام رضا (ع) ولیعهد بودند و همین سبب شد تا مقداری از فشار حکومتی علیه شیعه برداشته شود لذا شیعیان با فراغ بال بیشتری در نشر اندیشه شیعه تلاش

کردند؛ یکی از نمونه ها، حضور دعبل خزاعی در نزد امام رضا(ع) و دریافت صله به خاطر اشعار است. دعبل در اشعارش به عاشورا اشاره کرد و امام رضا(ع) به شدت در عزای امام حسین(ع) گریستند و به او هدیه زیادی دادند. دعبل علاوه بر هدایا پیراهن امام رضا(ع) را نیز گرفت.

وی افزود: دعبل وقتی وارد قم شد، ساکنان قم خواهان این پیراهن شدند و به ناچار برخی جوانان قمی پیراهن را از او گرفتند و مبلغ زیادی به او دادند. او همچنین دختری داشت که بیمار بود و قطعه ای از پیراهن را به چشمان دخترش کشید و او بینا شد. در دوره ابناءالرضا(ع) شیعیان در وضعیت بحرانی قرار گرفتند زیرا خلفایی که در مسند قدرت نشستند، علیه شیعه سخت گیری کردند تا جایی که متوکل دستور داد تا مرقد مطهر امام حسین(ع) را خراب کنند. تلاش امام هادی(ع) برای پاسداشت امام حسین(ع)

مطهری اظهار کرد: امام هادی(ع) اقداماتی در دوران خودشان انجام دادند که در زنده نگهداشتن یاد و نام امام حسین(ع) بی نظیر بود. البته ابناءالرضا(ع) هر سه از مدینه به عراق تبعید شدند. امام هادی(ع) در شهری زندگی می کرد که در واقع محل اسکان لشکریان خلیفه وقت بود و چون امام هادی(ع) و امام عسکری در منطقه عسکر زندگی می کردند لقب عسکرین گرفتند.

وی افزود: تعداد شیعیان در اینجا زیاد نبود اما چیزی که سبب شد تا تعالیم این دو امام(ع) به ما برسد ایجاد سازمان وکالتی بود که از دوره امام کاظم(ع) شکل گرفت و به تدریج توسعه یافته بود. به هر حال در این مقطع زمانی به خاطر فشار حکومت، راهکار دیگری جز زیارت برای زنده نگهداشتن یاد امام حسین(ع) نبود و ایشان توصیه زیادی در این باره به شیعیان کردند.

مطهری تصریح کرد: امام(ع) چون بیمار شدند به ابوهاشم جعفری دستور داد تا به زیارت امام حسین(ع) برود و برای شفای امام هادی(ع) دعا کنند. ابوهاشم می گوید برای ما سؤال شد که امام هادی(ع)، خودشان امام هستند و چرا طلب شفا از امام دیگری دارند؟ امام هادی(ع) فرمودند برای خداوند مکان هایی است که در آنجا دعا بهتر مستجاب می شود و یکی از این مکان ها مقبره امام حسین(ع) است و امام هادی(ع) هم شیعیان را به این مسئله توجه دادند.

وی افزود: اهل بیت(ع) در عصر حضور اهتمام ویژه به احیای نام امام حسین(ع) و مجلس سوگواری داشتند و از شیعیان هم خواستند که برای آن حضرت گریه کنند و اشک بریزند و سوگواری کنند.